

DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Pro memoria

— De semicentenarul morții lui Timotei Cipariu —

de Dr. Coriolan Suciu

E plin de rod trecutul Blajului nostru. Oape an de an se ivesc pe firmamentul noastre naționale și culturale puncte luminoase, din trecutul apropiat sau mai îndepărtat, cari se cer a fi comemorate. Oamenii veniți apar din zările istoriei celorlalte veacuri din urmă, în strâns nex cu Blajul nostru, care le-a servit de vatră caldă și mîinoasă. Iată acum se ivește figura strălucitoare a părintelui filologiei române, a lui Timotei Cipariu, sub care Blajul istoric și-a găsit apogeul său cultural.

Ca un al doilea Voltaire — însă în creștin — Timotei Cipariu a exercitat, oape șase decenii din secolul trecut, o renaștere literară, cu capitala în orașul vlădicesc de la Târnăveni, delimitat de Târnavelor. De la 1848, și până în anul morții sale în 1887, „privirile tuturor erau așintite spre Blajul, de unde se aștepta semnificative în acțiunile mari naționale și culturale”, după cum spunea la 1905 — cu ocazia praznicului centenarului nașterii sale — vrednicul său urmaș, A. Bunea, care a dus mai departe făclia culturii noastre căzută din mâinile octogenarului nașterii sale.

Avea dreptate Al. Odobescu, când, după moartea lui Cipariu, scria în „Gazeta Transilvaniei” (a. 1887, Nr. 216): „Aci pe plața noastră a fost, încă de pe atunci, și va fi și de acum înainte, tîria cea mare a sufletului luminat de peste munți”.

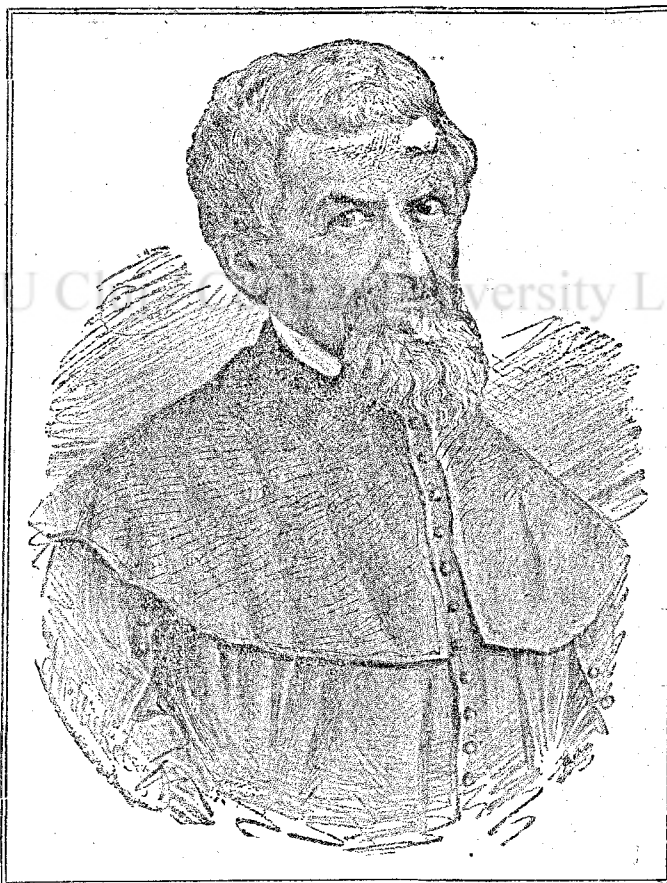
Cipariu, acest tipic autodidact, acest mare made man român, acest doctor universal autohton, a sporit capitala intelectuală și morală al Blajului și al nașterii sale române.

Un articol de ziar este neîncăpător pentru a descrie activitatea multilaterală a uriașului dela activitate care a cuprins domeniul bisericesc, național, filologic, istoric, didactic, publicistic, cultural, etc.

Bărbatul care s'a identificat întru toate idealurile, aspirațiunile și soarta poporului românesc. Într-o scrisoare din 1861, în „Cuvântul” — la inaugurarea Asociațiunii, „ce va păși înainte întreagă, io încă sufer bucuros”, în Blaj, 1862, p. 31) a fost totodată și un mare al religiunii sale și un tolerant față de altele din alte strane.

El spunea în „Apologia” scrisă pentru a apăra părerile sale exprimate în „Cuvântul” la 1862: „Ce se atinge de confesiunea mea, sunt dator a răspunde nimănui, decât lui Dumnezeu, și cine-și bate joc de confesiunea mea, și-a uitat sau nu a știut niciodată

zisa apostolului: Tu ce ai cu șerbul altuia? Domnului său va sta sau va cădea: ci puteratic este a-l face să stea (Rom., XIV, 4). De altminteria încă, a fi de o confesiune cu toată vița latină, și cu cea mai mare parte a nașterii celorlalte mai civilizate ale lumii... imi fin... de onoare” (Ibid.).

Canonul Timotei Cipariu

Ne îndeplinim o prea plăcută datorie de a zăbovi nițel, acum, din prilejul împlinirii — în 3 Sept. a. c. — a unui jumătate de veac dela moartea lui T. Cipariu, asupra acestui ctitor al numelui bun al Blajului, asupra acestui personaj strălucit din galeria oamenilor mari ai neamului, care după cum l-a caracterizat academicianul Ion Blănu (în „Revista Nouă”, Nr. 2 din 2 din 1888) „a fost una din cele mai mărețe figuri din istoria culturală a Românilor în acest secol” (firește e vorba de secolul al XIX-lea).

Blăjenii se vor opri o clipită la mormântul său în fața crucii de marmoră albă, din cimitirul bisericii parohiale, și vor citi cu evlavie epitaful nou gravat, pe care ni-l pregătise însuși Cipariu, cu 20 de ani înainte de moarte, și care, imitând distihurile elegiace din epitaful gravat azi pe soclul statuei exilului dela Tomi (Ovidiu), glăsuște astfel:

„Hic iacet angusto conclusum tegmine corpus,
De quo nunc cineres ossaque sola manent.
Spiritus atque animae mellor pars astra petiunt,
Dum redeat corpus vivificare suum.
Discite mortales tempus non temnere vitae
Hoc breve, longa nimis tempora mortis erunt”.

Redăm aceste versuri în traducere liberă — șchiopătând.

Aici e 'ngropat trupul cel slab și fără de viață
Din car' acum nu mai e decât cenușă și oase.
Nobilul lui suflet s'a nălțat la bolta cerească,
Pân' ce veni-va să-i dea trupului iarăși viață.
Grijiți dară fraților, timpul cel scurt al vieții
Bine să il folosiți, căci lungu-i al morții repaos.

Marele Augustin Bunea, în finalul pnegricului său rostit în 1905, în catedrala din Blaj, cu ocazia comemorării centenarului nașterii lui T. Cipariu, își exprima dorința să vadă cărțile din bibliotecile — pe atunci răntuite — ale Blajului (și se va fi cugetat de sigur în primul rând la bogata și valoroasa bibliotecă cipariană), aranjate într'un adăpost larg și luminos, cu intrare în toată bună vremea, pentru cei ce doresc a se adăpa din atâtea izvoare de învățătură, ca să nu fim siliți a alerga prin orașe străine pentru câte o carte, ce se află și aci” (p. 23).

Bunea n'a avut norocul să vadă realizată în timpul vieții sale această dorință firească pentru un cărturar de talia sa.

Din parte-ne am dori să avem cât mai curând (și o așteptam dela acel îndrăgostit de Cipariu, care e d. Al. Lupeanu) o monografie a lui Timotei Cipariu, scrisă cu aparatul științific modern și într'un limbaj literar academic, monografie, care să completeze studiul lui Dr. Ioan Rațiu despre cel ce a fost, și va continua să rămână, o mândrie a cetății biseculare a episcopului Inochentie Clain, și un personaj științific cu suprafață europeană.

Din prilejul semicentenarului morții lui T. Cipariu, Blajul cultural va sărbători memoria aceluia, care după caracterizarea lui Al. Odobescu, (din Gazeta Transilvaniei, 1887 Nr. 217) a răsărit „ca o figură originală și simpatice, energică și măreață, printre bărbații de frunte ai întregel Românilor, de-alungul mai întregului nostru secol” (al XIX-lea).

Comuna sa natală, Pănade, va eterniza, Duminecă, în 5 Septembrie a. c., prin o placă de marmoră, amintirea marelui său fiu.

Cuvine-se ca întreg neamul românesc să-și dea tributul de ploasă recunoștință față de acela, pe care Gheorghe Coșbuc l-a eternizat prin nemuritoarele versuri din poezia sa horățiană „Non omnis morior”.

»Nu-i mort! În mii de piepturi, în piepturile toate
Trăește el de-apururi; nici moartea nu ni-l scoate!
Din piept, unde ni-e scris!

Fie-l amintirea binecuvântată în vecl!

In chestiunea pensiilor. Bucurie mare stărnise, la timpul său, legea prin care clerul ardelean era trecut la casa de pensii a statului. Căci nici una din durerile preoșilor noștri nu era mai chinătoare decât perspectiva mizeriei în care rămân văduvele și orfanii de preoși.

Se știa totuși, încă de atunci, că nici în felul acesta nu s'a ajuns la soluția ideală și deplin mulțumitoare. Pensile se măsoară după salariile din bugetul statului. Iar salariile preoșilor sunt croite mult sub limita dreptății și a echității. — Se mai știa, că până la aranjarea definitivă a chestiunii între diferitele Ordinate și casa de pensii, va trebui să treacă oarecare vreme. Erau o sumedenie de chestiuni de amănunt, cari trebuiau limpezite și formalități de împlinit.

Nu se credea, totuși, că greutățile concrete vor fi așa de multe cum s'au arătat mai pe urmă. Se aștepta, ca în cel mult câteva luni total să fie pus la punct și noul aranjament să intre în funcțiune. — Din păcate, nici astăzi nu putem spune că suntem aproape de acest moment așteptat. Dificultăți tot mai sunt și lucrările tehnice sunt încă destul de departe de sfârșit. Încă „puținică răbdare“ este, prin urmare, necesară.

O veste bună citim, în această cauză, în „Universul“ din 2. 9. 37. Ni-se spune, că una din principalele greutăți a dispărut. S'a deschis, anume, pentru ministerul cultelor un *credit extraordinar de 110.391.719 lei*, spre a se plăti Casei generale de pensii „noimea“ cuvenită după salariile preoșilor ardeleni drept completare a reținerilor de 10% pentru fondul de pensie. — S'a făcut prin aceasta un mare pas înainte. Celelalte lucrări, de natură tehnică, vor putea progresa de acum mult mai repede.

Este și necesar să fie așa, fiindcă lumea începe a-și pierde răbdarea și a se simți în nesiguranță.

Două momente

Din viața † AUG. RADU, protop. Devei

Vestea morții celui ce a fost r. *Augustin Radu*, protopopul Devei, m'a consternat adânc. Pentru că, deși știm că toți o s'o sfârșim cu moartea — vorba lui Toma Kempis, împrumutată din Scriptură — totuși nimeni nu se aștepta să fie așa aproape acest desnodământ în viața lui Aug. Radu. Cum nimeni nu s'a așteptat la atât de timpurie săvârșire din viață a mult regretatului canonic Coltor.

La acest loc în să fixez o neuitată întâmplare al cărei martor a fost adormitul în Domnul și pe care dânsul mi-a povestit-o.

Acum 7 ani, ca protopop al Devei și adm. interim. al tractului protopopesc Bobâlna, conformându-se dispozițiilor mai înalte, trebuia să fie de față la înțelegerea licitației pentru edificarea bisericii noastre — ctitoria personală a Ex. Sale I. Preasf. Metrop. Al. Nicolescu, — aici la Cib, pe Duminica de 27 Aprilie 1930. De cu Sâmbăta mă dușesem cu căruța la Zlatna, ca să-l aduc la noi. Din Zlatna am mai luat lângă noi în căruța și pe d. antreprenor Batențan din Alba-Iulia. Și ce să vezi: Ceva mai sus de capul satului, vrând să ocolească un „ochlu“ (izvor cu noroiu adânc), fac un viraj la stânga, și cum, din păcate, calul de-a dreapta era mai moale, se lasă pe rudă — și zupl căruța cu noi peste țărniță în vale. Antreprenorul a căzut în creștet, în apă și noroi; eu cu „Kalzerul“ înfoliat pe apă, iar p. Radu drept în picioare.

Natural, oamenii ce erau la lucru în hotar, au alergat într-o clipă la locul incidentului. Scăpând teferi, fiertatul p. Radu se postează în mijloc și, în ținuta-i mândră ce avea, invoacă o întâmplare vrednică de remarcat a generalului francez *De Tournadre* în Lugojul Bănățean. O redau și eu, cum am auzit-o de la dânsul.

Într-o duminică cețoasă de Februar 1919, — cel ce povestește e p. Radu — când toc-

mal serveam sf. Liturgie în catedrala din Lugoj, într-o zi peste săptămână, colea pe la Târnă Nostru, vine cantorul la mine în altar și-mi spune că un ofițer vrea ceva cu mine. Ieșim la ușa dreaptă a altarului și de fapt se apropie spre mine: Gen. De Tournadre. Eu franțuzește nu prea știu, nemțește însă o mai rupeam. Își exprimă dorința marele militar francez, că vrea să se mărturisească și să se cuminece. Neputându-ne înțelege destul de bine, nu-l puteam mărturisii. Il rog deci ca să aștepte un sfert de oră și-l voi conduce la un preot (actualul vicar gen. episcopesc, p. Dr. I. T. Marianescu, pe atunci secretar episcopesc). Invoindu-ne dânsul, peste un sfert de ceas eram deja plecați de la catedrală spre episcopie. În dreptul cu școala normală, cum nu, alunecă pe trotuar și cade una sdravănă, de-îsare chipul cât colo. Dar se ridică militărește, iar eu îl aduc chipul. După care se îndreaptă spre mine (il pricepeam vorba): „Vezi Părinte, că de mânios e Satana? A văzut că eu cu orice orice preț vreau să mă mărturisesc și să mă cuminec — și această debarasare de el neconvenindu-i, îmi pune piedică în cale, crezând că mă voi intimida să mă prezint în acest hal înaintea preotului și a sf. altar. Dar nu; soldatul francez înapoi nu știe merge, ci numai înainte!“ — Și s'a dus! S'a mărturisit. Dar s'a cuminecat numai a doua zi, fiindcă atunci prea întinată mantaua.

În legătură cu episodul de mai sus a făcut apoi reflexia: „Așa și noi acum. Văzând Velsevul că venim cu gând să facem o biserică nouă, a uneltit trântirea noastră pe r. Dar acum cu atât mai vârtos vom lucra și ne realizăm gândul. Și de și-ar pune tot lădii în picioare și ar răsturna chiar și dealurile astea în calea noastră, noi tot vom face biserică la Cib!“

Și într'adevăr, cu ajutorul Celui prea înalt — s'a și făcut! Biserica ridicată e frumoasă, turma mică s'a înmulțit. Diavolul își vede de treabă în alte părți. Pr. Sabin Olsă

Foița „Unirii“

Autoritatea în familie

Orice casă clădită pe nisip, mai curând ori mai târziu se va nărui. Deasemeni, ca să fie solidă, opera de educație a tineretului trebuie să fie bazată pe un fundament solid pe acela al autorității. Pentru că este absolut imposibil de a forma un caracter viril, fără să uzezi de autoritate. Și încă de o autoritate care să se impună.

Autoritatea, chiar și în familie, trebuie să razime pe o fermitate neclintită. Interesul educării copiilor impune acest lucru, deoarece aceștia fiind mult prea slabi pentru ca să se conducă singuri într-o lume în care ei nu bănuiesc primejdii, au nevoie de un tutore, de un pilot. Absența unui conducător hotărât, cât și executarea autorității prin *sfaturi mătătețe*, ori chiar prin *glume*, au drept consecință marile neajunsuri de a desvolta în copil gustul unei libertăți care prea ușor să se poată transforma în *licență*.

Mai mult, această lipsă de *seriozitate* în educație, enervează spiritul și turbură conștiința printr-o mulțime de ordine contradictorii. Autoritatea trebuie să se exerciteze mai întâi în familie. Tatăl și Mama au puterea și datoria de a o exercita din drept natural și divin. Dar când vor trebui ei să facă uz de acest drept?

Răspund: așa zicând, încă din leagăn copilul trebuie să primească primele noțiuni de

autoritate. Și chiar dacă el nu înțelege încă rostul cuvintelor, totuși, cât de micuț ar fi, copilul este impresionat de tonul vocii și de atitudinea severă neobișnuită la măicuța lui.

Când copilul începe să judece și să-și dea seama de faptele lui, este foarte cuminte ca, în împrejurări însemnate, să-i spuși cauza ordinelor care i-le dai, și a recomandărilor ce i-le faci.

Dar de ce trebuie să poruncești copilului? și cum trebuie mai ales să poruncești? Unii părinți cred că ei sunt în drept de a porunci din simplul motiv că, fiind mai tari decât copiii lor, aceștia sunt obligați să-i asculte. Iată o mare greșală, deoarece pe mult mai nobil fundament trebuie să se bazeze puterea lor. A porunci este o artă care scapă din vedere unui mare număr de educatori. Sunt unii care brutalizează copilul prin strigăte, gesturi furtunoase; prin repetarea de douăzeci de ori a aceluiași ordin. — Fără să obțină cu toate acestea decât indiferența copilului. Unii ca aceștia poruncesc fără să se gândească, că nu există decât un singur mijloc pentru a porunci altora: acela de a ști să-și poruncească lor înșiși. Această artă se câștigă totdeauna prin exercitarea stăpânirii de sine. Părinții trebuie să vegheze cu tărie ca autoritatea, și chiar severitatea lor, să fie totdeauna temperată de bunătate, de mlădiere, de înțelepciune. Le trebuie o mână de fier sub o mână delicată, deoarece copilul este o ființă ultrasensibilă, și de cuvintele întrebunțate pentru a-l dojeni ca și de tonul cu care este făcută dojana va depinde rezultatul. Apoi, dacă o decizie este luată, trebuie să fie ținută cu statornicie și

tărie. Când un copil ajunge să creadă că el ar putea modifica prin vre-o șagă legi violente, pedeapsa, sau ordinele primite, autoritatea este cu desăvârșire învinșă. De camuș cârnuirea copilului se face la voia întâmplării, sau în glumă, copilul nu va întârzia să înfrunte autoritatea. Stai, își vazăce el, barometrul se va schimba.

Autoritatea trebuie să fie recunoscută și incontestată chiar și în absența educatorilor. Și chiar și atunci prestigiul lor să persevereze și să guverneze ca și a monarhului, a cărui stăpânire se simte, inconștient, în Stat, asemenea acțiunii nevăzute a lui Dumnezeu, care se exercitează asupra lumii.

Nu trebuie să poruncești ca să ai pacea pentru a forma conștiințele și bunăvoința, deoarece autoritatea este încredințată de către Dumnezeu părinților nu ca un privilegiu, ci ca o responsabilitate. Dar ca să ști să poruncești unui copil, trebuie mai întâi să-l cunoști, ca să ști cum s'ar putea interveni cu folos în viața lui. Dacă nu i-se cunosc nici capriciile, nici tendințele diverse, nici resursele de care el dispune, nici insuficiențele de care suferă, educarea e cu neputință. Trebuie studiat caracterul, deoarece fiecare copil este o personalitate, cu fizionomia lui particulară și cu felul lui propriu, care trebuie descoperit pentru a-l trata după natura sa.

Copiii blânzi, timizi, mlădioși, ascultători vor fi conduși cu mult tact, cu o blândețe fără slăbiciune, cu o tărie lipsită de asprime. Acestora le trebuie mai multă logică decât severitate, mai multe exemple decât autoritate, mai multă încurajare decât ordine. Copiii vio-

Preocupări multiple. În eparhia Lugojului se merge pe drumul bun trasat de mai înainte. Remarcăm:

1. În zilele de 23—27 August c. s'au ținut, la centru, *exerciții spirituale* pentru cler. Le-a condus p. r. *Ion Gârleanu*, călugăr franciscan unit. Au luat parte la ele 42 preoți, în frunte cu episcopul eparhial.

2. Ca și alte dați, după încheierea exercițiilor spirituale a urmat *consistorul plenar*, prezdat de P. S. Ioan Balan. S'au desbătut chestiunile: Trecerea preoșimei la Cassa de penzi a Statului; Cheltuielile ce pot fi trecute în bugetul parohiei; Diurnele și spesele protopopeșii; Majorarea taxelor de ajutor momentan în caz de moarte; Venitele sesiunii parohiale în timpul vacanței; cărțile, revistele și ziarele pentru biblioteca parohială, ș. a.

3. Tot atunci a avut loc și *adunarea generală a Reuniunii eparhiale de mistuni*, care tocmai împlinește 15 ani de viață și rodnică activitate. S'a ales un nou comitet cu p. r. Iustin Bora ca vicepreșed. (p. r. Dr. Brinzeu fiind președintele) și o seamă, de membri noi, ordinari și suplinitori: (I. Ieneș, Munteanu, Ios. Popa, Emil Degan, P. Berinde, Ios. Sferoclu, P. Suciu).

4. Pe teritoriul eparhiei lugojene se vor aranja, în luna Septembrie, *pelerinaje* în trei locuri: la *Totești*, în amintirea Unirii Românilor cu Roma sf. Petre la 4 Sept. 1699; la *Racovița* Banatului și la Mănăstirea *Prislopul* părinților basiliani. Seria în care vor avea loc aceste pelerinaje: Duminică primă din Septembrie — Praznicul Nașterii Precurarei — Ziua Crucii.

5. *Adunarea generală a Agru-lui eparhial* am anunțat în numărul trecut că se va ține la *Cugir* (Hunedoara) în zilele de 4—5 Septembrie c. — Mult spor dela Domnul!

lenși, impulsivi, hysterici, din contră trebuie să simtă înaintea lor caractere reci, calme, stăpânite, inflexibile, sigure de ele înseși totdeauna; fără mânie și violență; știind să nu lerte prea curând, nici să se lase îndușoșate de lacrimi și de răutate.

Amenințările vor fi câte odată și ele de oarecare utilitate, dar cu condiția să fie realizate și nu spuse în vânt. De foarte multeori, când atitudinea sau conduita copililor lasă de dorit, mama încearcă să-l readucă la ordine prin fraze ca acestea: „Dacă nu ascultați, te dau pe mâna jandarmilor... De continui să faci șgomot, te trimit la închisoare!” Ce eroare! Copilul, oricât de mic ar fi el, își va da repede seama de inutilitatea cuvintelor de acest fel și de imposibilitatea de a fi executate. Astfel de cuvinte nu sunt numai ridicole, dar periculoase pentru formarea copilului.

Este iarăși foarte deplorabilă tactica de a cumpăra ascultarea copilului. „Dacă vei fi cuminte, vei căpăta bomboane... Alceargă, fă lucrul acesta micuța mea, și-ți voi da o iconiță...” Și copiii obișnuți astfel din frageda lor vârstă, refuză net a face ceea ce li se cere, dacă răsplata nu este promisă în același timp cu ordinul dat.

Autoritatea părinților și ascultarea copililor este marea lege dumnezească, dela care nu se poate face abatere niciodată fără mari desordine. De aceea părinții să vegheze ca această rânduală admirabilă să nu fie violată. Fiește că fără a pierde vreodată din vedere comandamentele celei mai spiritualizate iubiri, fără de care totul e strădanie zadarnică. (S. M. A.)

„Pax Romana” în congres

— Insemnările unui participant —

Acțiunea catolică, în tendința de unificare generală a activității federațiilor studențești catolice din diferitele țări, (în majoritate din Europa, dar având reprezentanți și în celelalte continente), a organizat un Secretariat general internațional cu sediul la *Fribourg* (Elveția). Secretariatul are numele cel mai potrivit unei organizații internaționale: „*Pax Romana*” (în regno Christi). Acțiunea este hotărâtă în fiecare an de congresul general al federațiilor și de biroul executiv. Anul acesta congresul a avut loc în *Bonfémont* (24—28 Iulie) și în *Paris* (28 Iulie — 2 August).

Congresul dela *Bonfémont*, (localitate la 20 km. spre nord dela Paris) a fost un congres de delegați, la care au fost reprezentate federațiile din toate țările, prin delegații compuse din câte cinci membri, însoțiți — în limita posibilităților — de către spirituali, cari, la rândul lor, s'au întrunit sub președinția abatelui *I. Gremaud* — „aumonier” general al „*Pax Romanei*”. *România* participă și ea — alături de greco-catolicii ucraineni din Polonia și rușii albi din Cehoslovacia — mărturisind cu toți în ritul lor, alături de studenții catolici de rit latin din Europa, Asia, Americile amândouă și Australia, fidelitate față de „*Pax Romana*” și scopurile ei. Problemele tratate aci sistematic s'au grupat în jurul marilor frământări de ordin general studențesc, ca: formarea religioasă, morală, intelectuală-culturală, profesională, socială; rolul vieții în comun și a vieții în federații. Atmosfera de caldă prietenie, susținută de cuminecarea zilnică, face imposibile polemicele și neînțelegerile de orice ordin. Iubirea în Hristos este regină, toți participanții străduindu-se a-i menține domnia nestingherită.

Trecerea acestui mic congres în *Paris* la cu totul altă formă. Amploarea este caracteristica lui. Biserica studenților și sala mare de întruniri din subsolul ei, lângă „*Foyer international des étudiants catholiques*”, în mijlocul Cetății universitare, sunt martorii mărturisirii de credință catolică a celor peste 1500 de participanți. Dl *Max Legendre*, docent universitar și președintele comitetului de organizare a congresului, deschide ședințele aducătoare de noul și interesante probleme. *Somajul titraților universitari* este subiectul tuturor conferințelor și discuțiilor. Cuceritul p. r. dominican *M. Dubois* pune problema în toată plenitudinea ei și în deplină cunoaștere a cauzei. Conferențiarul se succed dela Msgr. *Beaussart*, episcop coajutor al card. *Verdier*, arhiep. Parisului, până la directorul marelui publicații franceze „*Figaro*” — toți discucând, toți aducând noul contribuții. Concluzia este formulată de d. *Rud. Salat*, secretarul administrativ al „*Pax Romanei*”, propunând că: somerul titrați universitari să se plaseze în țările de misiuni, ca, spre ex. în republicele Americii de sud — unde se simte criza titraților cu o solidă pregătire profesională și unde vor putea fi folositor Bisericii prin stăvila ce o vor pune comunismului care începe să-și arate colții.

Congresiștii își poartă entuziasmul prin *Expoziția internațională*, după participarea la liturgia celebrată de Em. Sa card. *Valerio Valeri* nunțiu apostolic în Paris; vizitează cele o sută de biserici: „*Chantiers du cardinal*” clădite de E. S. card. *Verdier*, ca cea mai puternică stavilă, adevărată centură de foc, centura de foc a credinței în suburbiile Parisului, împotriva bolșevismului stupid și sălbatic. Altele: au participat la recepția dată la Institutul Catolic de inte-

lectualul de rasă care este Em. Sa card. *Bou-drillart*; au cercetat bătrânele biserici ale Parisului, ca „*St. Denis*” (sec. XII) sau „*Notre Dame*” (sec. XIV): au admirat splendidul: „*Le vray mistère de la Passion*” pe parvisul catedralei „*Notre Dame*”. Peste tot însă au constatat absența mult trâmbitatului „comunism francez” bine organizat și în plin marș.

Municipalitatea Parisului, în dorința de a dovedi că în administrația franceză se găsească catolici din suflet, dă o recepție în onoarea congresiștilor, dovedind că un comunism compus din câțiva nebuni furioși sau profesioniști plătiți, nu va putea face experiențe riscante pe o piele atât de fină ca cea a Franței secolului al XX-lea.

Congresul n'a avut numai forma unei mărturisiri de credință catolică, ci și cea a mărturisirii unei iubiri față de Franța și comorile ei morale-culturale-artistice, culminând în manifestația de simpatie dela *mormântul Eroului Necunoscut* francez.

Iar noi, cei trei delegați români, cari am luat parte la acest congres, ne-am reîntors acasă întăriți în credința că nu avem a ne teme de necunoscutul care vine. Nu va lipsi Dumnezeu de lumina și ajutorul său neamurile în sânul cărora tineretul, razimul zilei de mâine, se pregătește cu atâta sfântă seriozitate pentru luptele ce-l așteaptă în vederea întonării lui Hristos la locul de cârmuitor al noroadelor, loc contestat Lui de cel Rău și de ciracii acestuia.

Liviu Mărgineanu

președ. »Astru«-lui București

Armată, în cadrele căreia nu se mai înjură. E armata *italiană*. Subsecretarul din ministerul de războiu, generalul *Pariani*, a trimis tuturor comandanților de corpuri de armată o adresă prin care li-se face cunoscut că în armata italiană înjurătura e interzisă sub aspre sancțiuni. Reținem și noi din numita adresă rândurile ce urmează:

„Una dintre cele mai respingătoare manifestări ale lipsei de stăpânire de sine este înjurătura, — o ieșire pe cât de superfluă, pe atât de înjositoare. În Italia s'a scris mult, aducându-se tribut acestei obișnuințe hăde, căreia mulți i-se dau plainici pentru a-și arăta propria incapacitate, iară alții pentru a-și manifesta brutalitatea. S'a lucrat și pentru o îmbunătățire, dar mai este mult de făcut, mai ales în lumea noastră militară, unde înjurătura la un caracter de opoziție față de disciplină. De aceea, pentru a progresa sub acest raport până la un rezultat definitiv, se ordonează ceea ce urmează: Persoanele militare ce înjură trebuie să pedepsite, după prima dojană. În interiorul cazarmelor trebuie să fișate, cu litere ceteșe, dispozițiile: „Înjurătura desonorează; e interzisă de Codul penal (art. 274) și de Regulamentul militar (art. 51). Preoții militari sunt datori să țină soldaților, mai ales la începutul militariei, conferințe, cu scopul de a stărpi urita obișnuință a înjurăturilor”.

Și cum știm că sub regimul lui Mussolini ordinul e ordin ce se execută, nu se discută, e sigur că oștirea italiană se va vindeca de o molimă ca cea luată la ochi. — La noi când se vor lua atari măsuri de desfișgănire a armate? *De fapt, nu numai de formă.*

Corb alb. Ne-a picat, întâmplător, în mână cuponul unui mandat poștal. Nu-i mare sumă: 100 Lei. Dar rândurile de lămurire a trimiterii acestei sume sunt o revelație unică în felul ei. Sună acele rânduri precum urmează: »Mult iubite Frate în Hristos! (Fratele în Hristos e p. r. Iosif Bogdan din Zlatna). — Te va sur-

prinde de sigur această mică sumă. Iți compete pentru un manual de limba greacă ce priete-nește mi-ai fost împrumutat în Mai 1900 în Blaj la scripturistica de »maturitate«. Manualul, ca și cele ale altor colegi de clasă le-a fost confiscat regretatul profesor Octavian B. Banfi. — M'am depărtat atunci fără să-ți fi mulțumit măcar. De mult dori-am să te recompensez, dar numai acum ți-am aflat adresa. — Cu mulțumiri și calde îmbrățișări. *Budiniș*, 20. VIII. 1937. Iubitor frate în Hristos: *E. V. Degan*, paroh. — Să ne fie iertată indiscreția. Dar sunt așa de rari corbii albi încât n'am putut rezista imboldului de a-l arăta și altora, îndată ce am dat de-un atare exemplar rarissim.

Știri mărunte

Personale. Preaven. Ordinariat arhiepiscopesc a făcut mai nou următoarele numiri în sânul clerului și a corpului profesoral dela școalele secundare din Blaj: Păr. *Ilie Chrihălmeanu*, secretar mitropolitan.

— Profesori suplitori, la *Liceul de băieți: Iuliu Gheție* (l. latină); *Vladimir Sidac* (l. franceză); *Nicolae Brumariu* (fizico-chimice). — La *Liceul de fete: păr. Ion Belu* (religie); *Silvia Bocuțnicu* (filos. și drept); *Minodora Anca* (caligrafie-desemn); *Felicia Rinea* (lucru de mână). — La *Școala Normală de băieți: Dumitru I. Munteanu* (științele agricole). — La *Școala Normală de Fete: păr. Dr. Aug. Ciungan* (religie); *Maria Abrudan* (lucru de mână). — La *Liceul comercial de Fete: Maria Băgăianu* (gospodărie); — La *Gimnaziul industrial: Petroniu Șerban* (română-istorie). — La *Școala de menaj: Gabriela Crîstea* (directoară); *Ludovica Motoc* (matematici).

Nouii leviți. Pentru anul prim la Academia Teologică din Blaj au fost primiți urtorii: 1. Petru M. Manasie (Cârnești). 2. Grigore Lupu (Borzești). 3. Manoil Ilea (Veza). 4. Ioan Pădureanu (București). 5. Ioan Pogăceanu (Voiniceni). 6. Emil Frățilă (Blaj). 7. Dumitru Nistor (Petelea). 8. Gh. Suci (Ciuguzel). 9. Teodor Oniga (Sâncel). 10. Pavel Barbu (Găltiu). 11. Ion Bratu (Armeni). 12. Eugen Sârbu (Blaj). 13. Vasile Giurgea (Brașov). 14. Petru Sântoma (Rădești).

Iubileul unui mare prieten al Românilor. Preacuvioșia Sa, abatele *Zavoral* al mănăstirii premonstratense cehoslovace Strahov, a împlinit zilele trecute 75 de ani. Din acest prilej a fost sărbătorit atât în capitala republicii vecine și aliate, cât și la noi unde, conferința Miceii înțelegerii a presei, la Sinaia, l-a proclamat, în unanimitate, președinte al ei, de onoare. Intregă presa de bun simț, de dincolo și de dincoace de Carpați, i-a închinat calde și reverențioase rânduri omagiale. — Ne alăturăm și noi acestora, urându-i încă mulți ani bogați în binecuvântări!

Locale. Miercuria viitoare, de praznicul Nașterii Preacuratei, va predica în catedrală păr. *Liviu Chinez*, prof. de religie la Școala Normală de învățători, iar Dumineca ce-i urmează — cea înainte de Înălțarea s. Cruci — va predica păr. *Iosif Bucur*, dela Administrația Centrală Capitulară.

— Ieri, Vineri, s'a încheiat și seria a doua a *exercițiilor spirituale* pentru preoți. Le-a condus tot păr. *Dr. Iuliu Rațiu*, primnotar consistorial la Lugoș. Au participat la ele 95 preoți și clerici.

Fratele lui Voroișilov se face preot. Mareșalul Voroișilov, care-i generalisim al armatei sovietice și ministru de războiu în regimul actual, a avut nu de mult o surpriză neplăcută: fratele său mai tânăr *Serghiei* (are 39 de ani) i-a trimis o scrisoare prin care îl anunță

că iasă din rândurile armatei și se face — preot. Pasul acesta și-l motivează cu constatarea că singur creștinismul poate da omului ceea ce bolșevismul făgăduiește numai. Faptul a ajuns la cunoștința publică în urma declarației comisarului-mareșal de a fi rupt orice legătură cu fratele său.

Adunarea generală a „Astrel” anul acesta se va ținea la Timișoara, în zilele de 11—13 Septembrie c. În după amiaza zilei de 11 Sept. va avea loc ședința președinților de despărțăminte, cu 2 referate pentru discuție: 1. Problema portului național (Dr. I. Miloia). 2. Influența căsătoriei asupra fertilității și etnicului unui neam (Dr. P. Rămneanșu). A doua zi, după serviciile din bisericile românești ale localității, se va ținea prima ședință festivă, cu un foarte bogat program, după care va urma banchetul, cortegiul etnografic, ședința festivă a secțiilor (cu o confer. a d. Dr. P. Nemoianu); reprezentanța artistică a Operei Române din Cluj, apoi bal. A treia zi se va ținea a doua ședință; aceasta cu caracter administrativ. — Dir. Gen. C. F. R. a aprobat participanților o reducere de 50%, la clasele I. II. III. tren de persoane.

Lupi în plele de oaie. Presa sovietică s'a alarmat rău deunăzi, pentru că guvernul Franco a pornit prigoană împotriva... pastorilor protestanți din Spania. *Catholic Herald* din Londra, interesându-se în cauză, iată ce a aflat: E vorba de doi »pastori« din Saragossa. Unul din aceștia avea »însărcinări« în loja francmasonică ce-și avea sediul tocmai în biserică protestantă, unde se țineau adunările socialiste-comuniste. Cu toate acestea »varvarul« gen. Franco n'a făcut »Cuceririi Sale« nimic altceva decât că l-a expedit peste graniță. (După depărtarea respectivului a fost găsită în locuința sa o bibliotecă pornografică). Celalalt așa zis »pastor« actualmente se află în Madrid și, pe lângă că era capul lojei francmasonice, mai are la dosar și o mulțime de puncte negre, cu amestecuri în tot felul de afaceri turbulente,

„Unlunea celor fără Dumnezeu” disolvată. Agenția »Radiopress« aduce, din Moscova, știrca că dictatorul roșu, Stalin, a disolvat faimoasa »uniune a celor fără Dumnezeu«. Motivul: în sânul acestor organizații siguranța de stat ar fi descoperit, după un raport al lui Jejev, comisarul general al Ghepeu-lui, mulțime de celule antistaliniste. În urma acestui raport fruntașii »Uniunii«, atât cei din Moscova cât și cei din provincii, și mai ales cei din Ucraina și Extremul Orient, au fost arestați, sub învinuirea că ar fi condus propaganda antistalinistă.

Telefonul „Unirii”

A. București. Nu știm nimic despre vizita grupului de intelectuali francezi din asociația »Amitié International Catholique«, care vizitează țara noastră. Nu știm cine e deșteptul care le-a făcut un program atât de ingenios, încât să nu oprească la Blaj nici măcar un ceas-două. Deși oricum, dar în viața catolică românească are și Blajul un colțisor al său, cât de modest. — Are perfectă dreptate »Farul Nou« (15. 8. 37), constatând că există o tendință păcătoasă de a elimina pe cât se poate Blajul din concertul vieții românești și de a-l lăsa în umbră cu toate prilejurile. Este explicabilă această pornire din partea celor cari au jurat moartea Bisericii noastre. Ei își dau perfect de bine seama de locul pe care îl are cetatea lui Inochentie în viața acestei biserici. Dar nu putem crede că itinerarul pentru numitul grup de excursioniști catolici să se fi făcut la... Sibiu! Altă mână trebuie să fie aci în joc. Nu încapă îndoială, că se va vădi, și încă destul de curând. Va trebui atunci, firește, să purcedem la oarecari lămuriri și puneri la punct. De silă numai vom face această operație. — Poate că, acolo, știți mai multe în cauză. În acest caz pre-gătiți pe pacient!

I. Sibiu. Nici vorbă de așa ceva. Inițiativa episcopiei ortodoxe a Maramureșului este și rămâne ceea ce am spus noi: peste care nu se poate trece la ordinea zilei cu una cu două. — Iși dau perfect de bine seama de acest lucru și autorii fărădelegii. Se rușinează de ceea ce au făcut. Din capul locului, n'au avut curajul de a lucra pe față. Trebuia, după rânduile de temelie ale organizației bisericești, o lege în toată

regula, votată de Parlament, pentru înființarea unei episcopii noi. Nu s'a făcut așa. Ci s'a recurs la dărnici. Și încă în absența din țară a M. Sale Regelui! O flagrantă călcare de lege și totodată necuviință la adresa Domnului țării. De ce umblă precucernicii ucenici ai lui Kerularie pe aceste drumuri întortochiate? De ce fug de stau cu fața deschisă înaintea Parlamentului și a opiniei publice? Ar fi avut un nou prilej să secere aplauze. Și pe cât știm, nu au obiceiul să se ferească de ele. Dimpotrivă. Și acumă chiar, după ce bravura s'a săvârșit, de ce caută să facă tăcere în jurul ei? De ce fac apel pe mieluseii dela »Telegraful« și dela »Renașterea«, împotriva atacurilor noastre? Nu se știu apara singuri? Probabil, nu. Din simplul motiv că nu au argumente. Este perfect ridicol a pune în scenă umbra lui Dragoș și Bogdan care, vezi Doamne, nu pot odihni în Moldova până nu vor ști pe cutare cumnat mitropolitan vladică ortodox la Sighetul Marmăției! Vlădicile se fac pentru credințioșii vii, nu pentru cei morți. Iar de cei vii, întreaga eparhie de contrabandă nu are decât 27.000. Și aceștia, cei mai mulți, în protopopiatele Satu-Mare și Baia-mare, mult mai ușor de administrat dela Oradea și Cluj decât dela isovoarele Tisei! Iar a face episcopia ortodoxă pentru credințioșii uniți ai Maramureșului, este un act de provocăciune care nu poate fi justificat în nici un fel. De aceea mai bine făceau preacuvioșii dacă tăceau chitic, până în sfârșit. Să nu fi crăcnit nici o iotă. Mai ales că noi n'avem nimic cu ei. Nu-i băgăm în seamă și nu ne pierdem vremea în discuții sterpe cu bizantinilor abilitate. Ar fi să batem toaca la urechile surdului. Ei rămân maniaci ai unitofobiei și atât. Treaba lor. Noi n'avem sanator pentru astfel de bolnavi. — Ne privește însă ceea ce face Statul prin guvernul dela cărma țării. Acesta nu poate fi lovit de nici o manie și nu trebuie să se facă unealtă nici unui fanatism care provoacă dihonie și sfâșieri în sânul neamului. Și socotilele noastre cu onoratul guvern, care intrighează pe ascuns lovitură viclene îndreptate împotriva bisericii care a dat neamului — inclusiv Sibiu! — conștiința românească, nu sunt nici pe departe încheiate. Răfuiața abia de acum urmează. Dar ucenicii lui Mangra n'au ce căuta în această horă. Ei să stea la o parte și să mozelescă liniștit noul ciolan ce li-s'a aruncat de către guvern, pentru a le cumpăra bunăvoința pe seama clubului liberal!

Curatoratul parohiei române unite din Panticeu

Nr. 95—1937.

Publicațiune de licitație

Curatoratul parohiei române unite din *Panticeu* (jud. Cluj), în ziua de 12 Sept. 1937, ora 2 p. m., va ține *licitație publică* cu oferte închise, pentru darea în întreprindere a *edificării din nou a bisericii*.

Devizul lucrărilor este de Lei 427,958. Cauțiunea de 6% din valoarea ofertei se va depune deodată cu aceasta în numerar, oferte de stat în valoarea lor de curs, ori scrisoare de garanță emisă de o bancă solidă.

Licitatiia se va ținea în localul școlii primare de stat. Planurile și devizul se pot consulta în fiecare zi la of. parohial.

Panticeu, la 31 Aug. 1937.

Curatoratul

FRIDERIC HÖNIG

ARAD, STRADA BARIȚIU 10—21

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

Fondată la anul 1840

La comandă fabrică clopote de orice mărime, din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanță mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiată

Rechizite și scune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 376.

